

Új tag a Verseny- tanácsban

2005. november 1-jén munkába lépett a Versenytanács új tagja dr. Miskolczi Bodnár Péter.

Nomen est omen. Az új versenybíró valóban Miskolcon született, 1981–2005 között a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán főállásban polgári- majd kereskedelmi jogot oktatott. Tíz éven keresztül vezette a – tevékeny közreműködésével létrehozott – Kereskedelmi Jogi Tanszéket, és egy-egy cikluson keresztül ellátta a Civilisztikai Tudományok Intézetének igazgatói, valamint a kar nemzetközi dékánhelyettesi, később oktatási-, egyben általános dékánhelyettesi feladatait. Tudományos diákköri patrónusi tevékenységét „Mestertanár” címmel ismerték el. Európai üzleti jogi kutató és oktató tevékenységére tekintettel a Jean Monnet professzorok között tartják számon. 2004-től másodállású oktatóként irányítja a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Kereskedelmi Jogi Tanszékét. Kutatóként foglalkozott egyebek között versenyjoggal, fogyasztóvédelemmel és társasági joggal. A Magyar Jogászok az Európai Büntetőjogért Egyesület alapító tagja és társelnöke (1997-től). A GVH-ban a MISKOLCZI_BODNAR.Peter@GVH.hu e-mail címen, ill. a 472-8988-as telefonon érhető el.

Tájékoztató a GVH ügyfélszolgálati tevékenységéről

A GVH szervezeti átalakításának részeként 2005 júliusától a főtitkárság irányítja – a sajtókapcsolatok és a regionális versenypolitikai együttműködés mellett többek között – a főtitkárság Kommunikációs Csoportjához tartozó ügyfélszolgálati tevékenységet. Jóllehet, a GVH – a fúziókontroll témakörét nem számítva – kizárólag hivatalból, közérdek sérelme esetén indít eljárást, az egyéni problémákkal jelentkezők sok esetben hoztak a hivatal tudomására fontos versenysérelmet.

A hivatal ügyfélszolgálatához évente több ezer megkeresés érkezik, bizonyítván a GVH iránti nagyfokú társadalmi érdeklődést, és egyben felelősségünket az állampolgárok hiteles tájékoztatását illetően. Az ügyfélszolgálat törekszik a szakmai és a szélesebb közvélemény hatékony, objektív és szakszerű tájékoztatására. Az ügyfélszolgálat feladatának tekinti az objektív és szakszerű tájékoztatást a GVH hatásköréről, a versenytörvénnyel kapcsolatos kérdésekről.

A beérkező telefonos kérdéseket, észrevételeket először az ügyfélszolgálat szűri meg. A bejelentés korábbi intézményének átalakításával november 1-jétől lényegében bárkinek lehetősége nyílik a GVH-hoz fordulni. Egyszerű levélben (panaszként), vagy a hivatal által közzétett

formátumú bejelentéses űrlap megfelelő kitöltésével (pl. a honlapról letöltve) lehet kezdeményezni eljárás megindítását.

Milyen jogsértéseket vizsgálhat a GVH hivatalból?

- Fogyasztók megtévesztése, ha az alkalmas a verseny torzítására
- Versenykorlátozó megállapodások (pl. kartellek, forgalmazási korlátozások)
- Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés
- Fúziók, felvásárlások, amennyiben elmulasztottak engedélyt kérni

Hogyan lehet a GVH-tól információhoz jutni? A 2005. november 1-jétől alkalmazandó bejelentéses és összefonódásos űrlapok a GVH ügyfélszolgálatán személyesen (előzetesen egyeztetett időpont szerint), telefaxon [06 (1) 472-8905] vagy postai úton is igényelhetők, érdemes továbbá felkeresni a www.gvh.hu honlapot. A GVH ügyfélszolgálatával a kommunikációs kapcsolat a következő módon vehető fel: telefonon: 06 (1) 472-8851, elektronikusan e-mailben: ugyfelszolgalat@gvh.hu és személyesen 1054 Budapest, Alkotmány utca 5. fszt. 18. (Tóth Ágnes), valamint telefaxon: 06 (1) 472-8905.

Ágazati vizsgálat a lakáshitelezés terén

A GVH a lakáscélú jelzáloghitelezés piacon a 2002. január és 2004. július közötti időszakra vonatkozóan folytatott ágazati vizsgálatot 2004. július 9-től kezdődően. A vizsgálat indításakor a GVH 41 hitelintézetet kötelezett adatszolgáltatásra, érdemi válasz 25 hitelintézettől érkezett. A hivatal a piaci szereplőkön kívül információt kért az MNB-től, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletétől is.

A 2005. november 15-én a GVH honlapján (www.gvh.hu) nyilvános vitára bocsátott jelentéstervezetében a GVH az alábbi tapasztalatokat rögzítette.

– A lakáshitelpiac a vizsgált időszakban mind keresleti, mind pedig kínálati oldalról nagymértékben bővülő volt. Elsősorban a lakáshoz jutás állami támogatása növekedésének köszönhetően számos új piaci szereplő jelent meg.

– A GVH nem talált arra utaló bizonyítékot, hogy a vizsgált időszakban a piaci résztvevők bármelyike egyedül vagy másokkal közösen gazdasági erőfölényes helyzetben lett volna. A piac megtámadhatóságának legfontosabb kellékével, az üzletág kiépítéséhez, illetve fejlesztéséhez szükséges megfelelő tőkeerővel a Magyarországon működő hitelintézetek rendelkeznek, számukra a lakáshitelezés piacára való belépéshez szükséges szakmai tudás – mint az a gyakorlatban bebizonyosodott – viszonylag gyorsan megszerezhető, a fiókhálózat pedig átmenetileg más megoldásokkal kiegészíthető. Emellett az EU-tagállamokban működő pénzügyi intézmények is bármikor piacra léphetnek lakáshitel-kínálatukkal, a PSZÁF-nál regisztrált intézmények közül többen jelezték határon átnyúló hitelezési szándékukat is.

– A GVH nem talált versenykorlátozó megállapodásra, illetve ilyen hatású összhangolt magatartásra utaló tényeket. A lakáshitelpiac a jogszabályi előírások következtében átlátható piacnak mondható, melyen különösebb erőfeszítések nélkül megismerhetők a versenytársak fogyasztók felé alkalmazott kondíciói, melyek anynyira különbözőek, hogy ezek alapján nem tételezhető fel a Tpv. által tiltott összjátékos magatartás. Az egyirányú kamatmozgások döntően a hitelpiac sajátosságaiból, jellemzőiből következnek.

Mindezek alapján a GVH versenyfelügyeleti eljárás kezdeményezését jelenleg nem tartotta indokoltnak egyik piaci szereplővel szemben sem.

A GVH egyúttal javaslatokat tesz a szabályozási kompetenciával rendelkező hatóságoknak, illetve az érintett szakmai szervezeteknek az alapvetően nem a versenytörvénnyel kezelhető, de a verseny alakulására kiható fogyasztóvédelmi problémák rendezése céljából. A felvetések közé tartozik különösen

- a fogyasztói tájékoztatás hatékonyabbá tétele,
- bizonyos árukapcsolási gyakorlatok korlátozása,
- a szerződéses feltételek változtatása esetén szokásos banki gyakorlatok felülvizsgálata,
- a kényszerértékesítés esetén irányadó árak sajátos meghatározása,
- a vételi opció esetére lehetőségbiztosítás az adós számára saját vagy közös értékesítésre,
- a díjstruktúra egyszerűsített, átláthatóbb közlése,
- a szerződésekre vonatkozó általános szerződési feltételek felülvizsgálata a fogyasztóvédelmi rendelkezésekkel való összhang tekintetében,
- a fogyasztóvédelmi civil szervezetek jogkörének, érdekérvényesítő lehetőségeinek bővítése.

A GVH nem zárta ki, hogy a piaci szereplők későbbi, a szerződésben álló fogyasztókkal szembeni magatartása szükségessé tesz újabb versenyhatósági vizsgálatokat, ezért a továbbiakban is figyelemmel kíséri és elemzi a lakáshitelpiaci folyamatokat. Ennek oka, hogy a nagy összegű lakáshitelek jellemzően hosszú távra – akár 20 éven túl is – a kölcsönt nyújtó bankhoz kötik a fogyasztókat. Tekintettel arra, hogy az általános szerződési feltételeiken

alapuló szerződésmódosításokról jellemzően egyoldalúan döntenek a hitelintézetek, ez fokozottan kiszolgáltatottá teszi ügyfeleiket.

KÖRÖSI KATALIN

A GVH elnöke az adott ágazat vállalkozásaitól – a piaci folyamat megismerése és értékelése céljából – határozattal, határidő megjelölésével felvilágosítást kérhet, amennyiben az ármozgások vagy más piaci körülmények arra utalnak, hogy az adott piacon egy vagy több vállalkozás a versenyt megakadályozza, korlátozza vagy torzítja, illetve gazdasági erőfölényével visszaél.

Az ágazati vizsgálat általános tájékozódásra szolgáló eszköz, nem konkrét vállalkozások „ellen”, illetve konkrét vállalkozás magatartásának vizsgálatára irányul, következményeként azonban természetesen nem kizárt egy vagy több konkrét vállalkozás elleni versenyfelügyeleti eljárás indítása sem. Emellett a vizsgálat keretében feltárt tények, információk indokoltá tehetnek a versenyjoggal nem kezelhető vagy a törvény tilalmaiban nem ütköző negatív gyakorlattal kapcsolatban szakmai szabályozási vagy más szervek általi intézkedés kezdeményezését.

Az ágazati vizsgálat intézménye az európai gyakorlatban is ismert, a bizottság is alkalmazza, a pénzügyi szolgáltatások két részpiacán jelenleg is folyamatban van két ágazati vizsgálat.

Versenyjogi bírák és a közgazdaságtan

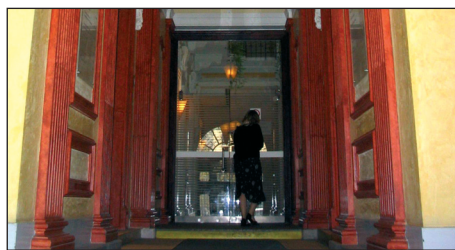
Az RCC, az OECD és a GVH budapesti székhelyű regionális központja (Regional Centre for Competition), az EK Bizottságának támogatásával 2005. november 18–19-én Budapesten szemináriumot szervezett a versenyjogi ügyek iránt érdeklődő bírók számára a EK Szerződés 82. cikkelyének alkalmazásával összefüggő közgazdasági problémák témakörében.

Az Unió 20 tagországából, valamint Romániából és Bulgáriából érkező bírók érdeklődését a közgazdaságtani elemzések iránt a Bizottság részéről a gazdasági erőfölénnyel való visszaélések tárgyában a közeljövőben várhatóan kibocsátásra kerülő iránymutatás tervezetével kapcsolatos információk, elvárások, hírek kelthették fel. Mindenesetre az esemény iránt meglepően széles körű volt az érdeklődés, amelyet a résztvevők, illetve a küldő országok nagy száma is jelzett.

A Szerződés 82. cikkének alkalmazása folyamatban lévő reformjának állásáról, a felmerülő legfontosabb kérdésekről és problémákról Rita Wezenbeek számolt be. Az EU Bizottsága a jövőben arra fog törekedni, hogy az ún. „formális alapon” történő megítélések korábban tapasztalt túlsúlya helyett növekedjen az ún. „hatásalapú” jogi értékelések aránya. Ez azt jelenti, hogy az esetek növekvő hányadában a jogsértést nem elsősorban az erőfölényben lévő vállalkozás konkrét magatartásának formája, hanem végső soron annak a fogyasztói jólét alakulására gyakorolt hatása alapján kell megállapítani. A 82. cikk alkalmazására vonatkozó iránymutatás tervezete egyelőre csak a piackiszorító hatású jogsértéseket fogja érinteni, a kizsákmányoló természetű, illetve egyéb diszkriminatív esetek később kerülnek sorra. Röviden érintette a piackiszorító jellegű jogsértések fő esettípusait, amelyek egyben a szeminárium keretében megbeszélésre kerülő fő témakörök is adták: piackizáró hatású árazás (ár-

kedvezmények, mennyiségi árendék, árdiszkrimináció), árukapcsolás és -kötegelés, felfaló árazás.

A szeminárium Frederic Jenny, az OECD Versenypolitikai Bizottságának elnökének és Nagy Zoltán, a GVH elnökének megnyitóját követően a 82. cikk alkalmazásának eddigi legfontosabb tapasztalatait, alapvető kérdéseit áttekintő két előadással indult, amelyet Jörg Terchechte, a bielefeldi egyetem adjunktusa, illetve David Elliott, a PricewaterhouseCoopers közgazdásza tartott. Kiemelték, hogy a 82. cikk alkalmazása nélkülözi azokat a világos és egyértelmű céltokat, elveket és konkrét jogi „fogódzókat”, amelyek segíthetnének a gazdasági erőfölényben lévő vállalatoknak annak megítélésében, hogy az általuk követett adott piaci magatartás milyen esetekben minősülne jogsértőnek, illetve mikor lehetne tekinthető agresszív, de jogszerű árpolitikának, hiszen lehetséges és tényleges eredményét tekintve (a versenytárs piacról való kiszorítása) a kétféle eset nem különbözik egy-

mástól. Ilyen cél lehet a versenynek a fogyasztói jólét csökkenését eredményező magatartások elleni védelme, szemben például a versenytársak, ezen belül különösen a nem hatékony versenytársak számára nyújtott öncélú védelemmel, amely – különösen hosszabb távon – valószínűleg hátrányos lenne a fogyasztó számára.

A fogyasztói jólétre gyakorolt hatás középpontba helyezésének közgazdasági szempontjait elemezte előadásában Bara Zoltán, a GVH Versenytanácsának tagja a piackizáró hatással járó mennyiségi árendék, illetve az árdiszkrimináció egyéb formáinak példáján. Az egyes fogyasztói csoportok eltérő keresletrugalmasságain alapuló árdiszkrimináció általában és összességében pozitív jóléti hatással jár, akárcsak a jelentős fixköltségekkel járó többtermékes kibocsátás ún. Ramsey-árazása. Külön közgazdasági elemzést igényelnek a mennyiségi követelményhez kötődő, ún. hűség-kedvezmények (loyalty rebates). Ha a mennyiségi kedvezmény, domináns vállalat által megjelölt mennyiségi követelmény elérése után az összes megelőzően vásárolt jószágegységekre is jár utólag, akkor a be-

lépni szándékozó vállalkozás számára annál nehezebb a kedvezmények alapján számított „hatásos” (effective) árral való versenyzés, minél közelebb került a fogyasztó a megjelölt mennyiségi követelményhez, hiszen annál jelentősebb a kedvezmény árcsökkentő hatása az inkrementális jószágegységekre vetítve. Ha az átlagos fogyasztó által a piacra lépés szempontjából fontos kereskedelmileg életszerű vásárlási mennyiség kisebb, mint a kedvezményt biztosító mennyiségi követelmény, akkor a piackizáró hatás megállapításának közgazdasági feltétele az, hogy az összes kedvezmények összegének a kereskedelmileg életszerű vásárlási mennyiségére vetített hatásos ár a domináns vállalat termékegységre vetített összes költségénél (ATC) kisebb legyen.

Az üzletkötés megtagadása esetkörével kapcsolatban előadásában hangsúlyozta, hogy a jogsértés jóléti hatásának megítélését nehezíti a piac adott állapotából (a gazdasági erőfölényből) eredő allokatív hatékonyságvesztés és az erőfölényes helyzet adta többletprofit által biztosított innovatív tőkeberuházás közötti átváltás (trade-off). Ez utóbbi hosszabb távon a költségek csökkentését, a minőség, a szolgáltatás színvonalának javulását, új termékek kifejlesztését eredményezheti. Létezik másfelől átváltás abban a tekintetben is, hogy a dinamikus hatékonyság javulását az adott termékpiacon a domináns vállalat vagy az ő hátrányára a versenytárs valósítja meg. Ha a piacon ugyanazt a dinamikus hatékonyságjavulást a verseny is biztosítani tudja, akkor a fogyasztói jólét rendszerint nagyobb, mintha azt egy domináns (vagy még inkább, ha azt monopolhelyzetben lévő) vállalat valósítja meg. Az üzletkötés megtagadásának speciális, bár egyre gyakoribb esete a hálózati hozzáférés megtagadása, amellyel összefüggésben fontos összefüggésre világított rá Jörg Terchechte az ún. „nélkülözhetetlen eszköz” (essential facility) doktrínájának szerepére az európai és a német jogalkalmazás során.

A konferencia zárszavában William McKechnie, az ír Legfelsőbb Bíróság bírójára arra hívta fel a figyelmet, hogy a versenyjogi esetek megítélésében a közgazdasági elemzések, összefüggések, sőt elméletek közvetlen megjelenése is várható, amelyre a bíróknak is fel kell készülniük. E felkészülésnek egyik lépéseként értékelte az OECD RCC által rendezett szemináriumot is azzal, hogy további hasonló rendezvényekre is szükség lesz.

Nemzetközi konferencia a hozzáférés versenyjogi problémáiról

„Legal problems of access in Network Industries” címmel konferenciára került sor 2005. november 22-én a Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézete Infokommunikációs Jogi Centruma (IJC) szervezésében, a Közép Európa Egyetem (CEU) szakmai partnersége mellett. Az ún. „hálózatos iparágak” (ilyen pl. az elektronikus hírközlés, az energetika, a vasúti közlekedés) hasonló szabályozói problémákkal (liberalizáció, egyetemes szolgáltatás, hozzáférés) néznek szembe, amelyek előrevetítik a vonatkozó szabályozás és intézményrendszer integrációjának szükségességét, a szabályozás hatékonyabbá tétele valamint Magyarország versenyképességének növelése szempontjából.

A konferenciát Vörös Imre professzor, a Jogtudományi Intézet igazgatóhelyettese nyitotta meg. Az első előadást Tóth Tihamér, a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának elnöke tartotta. Előadásában versenyjogi szemszögből elemezte a hozzáférés alapproblémáit. Ezt követően Nagy Csongor István, a CEU PhD hallgatója és az Infokommunikációs Jogi Centrum munkatársa az essential facility (nélkülözhetetlen eszközök) doktrínájáról és az ezzel kapcsolatos joggyakorlatról, valamint a szerződéskötés megtagadásának következményeiről értekezett.

A következő részében a konferenciának a szektorális szabályozást végző szervektől érkező neves hazai szakemberek tartották meg prezentációikat. A hozzáféréssel kapcsolatos elektronikus hírközlési szabályozásról és gondokról beszélt elsőként Kovács Anita, a Gazdasági Versenyhivatal Infokommunikációs Irodájának vezetője. A tartalomhoz való hozzáférés képezte Monica Arino (European University Institute, Olaszország) előadásának a tárgyát, itt különösen az elektronikus médián keresztül közvetített tartalmakra koncentrált az elemzés. Bartolits István úr előadása, a Nemzeti Hírközlési Hatóság részéről, különleges helyet foglalt el a szektorspecifikus sajátosságokat bemutató előadások sorában. A Magyar Energia Hi-

vatal főosztályvezetője, Szörényi Gábor úr szintén megtisztelte jelenlétével a konferenciát, és az energiaszektor két fő részterületének, a gáz, valamint az elektromos áram hálózati gazdasági elemzésén és hozzáférési problémáin túl a határon keresztül való energiaszállítás problémáinak elemzésére is sort kerített.

Ezt követően Jean-Yves Art (Microsoft, EMEA, Belgium) versenyügyi igazgató úr beszélt a Microsoftot, mint különleges piaci helyzetben lévő szolgáltatót érintő, főként a szellemi tulajdonjoggal kapcsolatos hozzáférési kérdésekről. A konferencia központi eseményeként ezt követően Philip Lowe úr, az Európai Bizottság Versenyügyi Főigazgatója tartott előadást főigazgatóságának a hálózatos iparágak versenyjogi szabályozásában szerzett tapasztalatairól. A két egymást követő előadásban pontosan nyomon követhető volt, hogy az Európai Bizottság és egy

adott, domináns piaci helyzetben lévő vállalkozás az egyes szabályozási kérdéseket és a hozzáféréssel kapcsolatos problémákat mennyire eltérő nézőpontból ítéli meg. Koppányi Szabolcs, az IJC vezető kutatója, a CEU meghívott oktatója a hozzáféréssel kapcsolatos szabályozói hatások megosztásának illetve lehetséges integrálásának intézményi hátterét elemezte, multiszektor integrációs szempontból.

A konferenciáról illetve az ott elhangzott előadásokról bővebb információt a www.ijc.hu weboldalon találnak. A Magyar Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézetének Infokommunikációs Jogi Centruma szívesen áll a konferencia szakmai tapasztalatai iránt érdeklődő oktatók, kutatók és gazdasági szakemberek rendelkezésére (koppanyi@jog.mta.hu).

SZENTKUTI DÁNIEL
KUTATÁSI ASSZISZTENS, IJC

Az OECD Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ nyitókonferenciája 2005. szeptember 26.

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) 2005 elején közösen hozta létre a GVH szervezeti keretein belül működő OECD Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központot. A Regionális Központ hivatalos megnyitójára 2005. szeptember 26-án került sor. A Petőfi Irodalmi Múzeumban rendezett ünnepélyes megnyitót a „Versenypolitika és növekedés – a verseny mint a versenyképesség és a gazdasági növekedés fő hajtóereje egy dinamikus gazdaságban” témájú konferencia követte.

A konferencia előadói között üdvözölhettük Gyurcsány Ferenc urat, a Magyar Köztársaság miniszterelnökét, Richard Hecklinger urat, az OECD főtítkárhelyettesét, valamint Frédéric Jenny urat, az OECD Versenyügyi Bizottságának elnökét, a francia semmítész tagját.

Az Európai Bizottság részéről Lars-Hendrik Röller, versenyügyi vezető közgazdász vett részt az eseményen. Dr. Chikán Attila egyetemi tanár és Dióssy Gábor a GKM politikai államtitkára mellett Dr. Nagy Zoltán, a GVH elnöke tartott előadást.

A konferenciára meghívott mintegy 100 résztvevő a Regionális Központ célcsoportját képező országok versenyhatóságainak vezetőiből, ezen országok Budapestre akkreditált nagyköveteiből, a versenypolitika kérdései iránt érdeklődő tudományos és üzleti kör képviselőiből, a gazdasági növekedéssel foglalkozó államigazgatási szakemberekből, kutatókból tevődött össze. A médiát az írott sajtó, valamint a rádió és három televíziós csatorna képviselte.

A nyitókonferencia megrendezésére ugyan szeptemberben került sor, a Regionális Központ már több szemináriumot és konferenciát rendezett, hiszen tényleges működését februárban kezdte meg.